A Magyar Kultúra ünnepe

A Magyar Kultúra Ünnepe

K. Dudás Mária írása

A ***Magyar Kultúra Napja*** megünneplésének igénye az 1980-as években fogalmazódott meg. 1989 óta kezdett országosan általánossá válni, hogy minden év január 22-én, a ***Magyar Himnusz születésnapján*** ünnepi megemlékezéseket tartunk.

Az idén, 2021-ben éppen 198 éve annak, hogy Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én befejezte a Himnusz megírását. Méltóbb napot nem is választhattunk volna a magyar kultúra megünneplésére, mint nemzeti imádságunknak ezt a mindenévi születésnapját.

Nemzeti fohászunk 1829-ben az *„Auróra”* Almanachban jelent meg először. A Nemzeti Színház 1844-ben írt ki pályázatot megzenésítésére; Erkel Ferenc nyertes művét még abban az évben, július 2-án bemutatták, s bár közismertté vált, még sokáig a *Szózat*ot tekintették nemzeti himnusznak.

1844 augusztusában a Széchenyi-gőzös vízrebocsátása alkalmával először hangzott el nyilvános ünnepségen, majd pedig augusztus 15-én, Nagyboldogasszony ünnepén – Rákos mezején – liturgikus keretek között. Még ugyanebben az évben Kolozsváron egy színházi előadást követően; 1848. március 15.-én Marosvásárhelyen az ifjúság fáklyás menetben énekelte a himnuszt.

Hivatalos ünnepen 1848. augusztus 20-án, a budai Mátyás-templomban hangzott el először.

A Magyar Kultúra Napján emlékezzünk meg arról is, hogy a nagybetűs Himnuszunk előtt is voltak és vannak olyan vallásos népénekeink, amelyeket elődeink, s mi, utódok is himnusznak

kijáró áhítattal énekelünk. Gondoljunk csak az „*Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga*”; „*Ki tudja merre*”; „*Ó, én édes Jó Istenem*” kezdetű énekekre. A „*Boldogasszony Anyánk*” pedig a Kölcsey-Erkel remekmű előtt minden magyar közös himnikus éneke volt. Ezeket napjainkban is áhítattal énekeljük – legalábbis mi, középkorú és az idősebb generáció tagjai. Ifjúságunkat is rá kell hangolni. Bőven van tennivalónk e téren is, mert bizony voltam már olyan iskolai ünnepségen, ahol nemzeti Himnuszunk lemezről szólt, s alig-alig énekelték a növendékek.

Kölcsey kéziratán a cím így áll: *Himnusz a magyar nép zivataros századaiból*. A szerző ugyanis visszahelyezte költeményét a múltba, a török hódoltság korába, s beleélte magát egy akkori protestáns prédikátor helyzetébe. Ez a lélekbeli visszahelyezkedés érteti meg a mű mélyen vallásos jellegét, bűntudatát, imaformáját, biblikus nyelvezetét, történelemszemléletét. Az első és az utolsó versszakban megszólított Isten a történelem irányítója, tőle kaptuk ajándékba a szép hazát, de bűneink miatt sújt a balsors hosszantartó szenvedéssel. A 16-17. századi siralmas énekek *(Jeremiádok: a műfaj elnevezése Jeremiás próféta nevéből származik, lásd Siralmak könyve*) történelemlátása ez, melyek a bűnök számbavételével alátámasztják, majd elsiratják a magyarság széthullását.

A Himnuszt a minden hiábavalóság keserűsége hatja át, de ebben az imádságban a remény is felcsillan, hiszen kéri és reméli Isten áldását, szánalmát a magyar nép iránt, hiszen megbűnhődtük már a múltat, s jövendőt.

Ha a mű szerkezetét közelebbről szemléljük, azt kell látnunk, hogy az első versszak egy könyörgés imaformula: „*Isten, áldd meg a magyart…”.* A 2. és 3. strófa Isten ajándékainak felsorolása, a 4. egy fájdalmas sóhaj: „*Hajh, de bűneink miatt gyúlt harag kebledben…*”. Az 5-6. szakaszokat az érzelmi, hangulati tetőpont, izgatott lelkiállapot, komor indulat jellemzi. A 7. strófa tehetetlen kétségbeesés, majd az utolsó versszak ismét imaformula, könyörgés Isten szánalmáért.

A Magyar Kultúra Napja legyen tehát a remény napja is. Az Istenhez ragaszkodó családok oltalmazójának, Szent Józsefnek tematikus évében pedig mélyítsük el a Krisztusmisztérium ismeretét, és tanúsítsuk a benne való hitünket. Higgyünk Isten igazságosságában és irgalmában, hiszen megbűnhődtük már azokat a bűnöket is, amiket még el sem követtünk.

Legyünk büszkék nemzeti kultúránkra, mint ahogyan például a franciák, a németek, na és a finnek is büszkék saját kultúrájukra. Ez utóbbi nép minden év február 28-án megtartja a Kalevala napját, amely ünnepe az egész finn kultúrának is. Ez az 1800-as években még oly egyszerű körülmények között élő nép a 21. század Európájának egyik leggazdagabb országa ma. Ezt azzal érte el, hogy megőrizte identitását és értékeit, s kidolgozta és ápolja nemzeti kultúráját.

Egy francia író, Jean Lemaire de Belges 1511-ben ezt írta: „*Magyarország a kereszténység védőbástyája*”. A híres Milton pedig ezt mondta: „*Büszke vagyok arra, hogy Magyarország és Anglia között kulturális kapcsolat áll fenn”.* Bismarck német kancellár ezt nyilatkozta:”*Különös nép a magyar, de nekem nagyon tetszik.”* Eduard Sayous így szólt: „*A nyugati nemzeteknek hálával kell elismerniük azokat a szolgáltatásokat, amelyeket Magyarország tett a civilizációnak, először, amikor testével vetett gátat a barbarizmusnak, majd midőn tántoríthatatlan bátorsággal ragaszkodott szabadságához.”*

Minden nemzet kultúrájára veszélyt jelent a globalizáció! Az „*egyenkultúra*” a gyökereket veszi célba, a nemzetek HIV vírusa, amely a nemzeti kultúrák immunrendszerét teszi védekezésre képtelenné. A sátáni cél nyilvánvaló: tulajdonságok nélküli, jellegtelen masszává akarja gyúrni az egész emberiséget, azaz, manipulálható rabszolgákká.

Babits Mihály, „*Az írástudók árulása*” c. tanulmányában így fogalmaz: *„… az a kultúra pedig, ahol a megismerés főforrása az ösztön, és egyedüli értékmérője a hasznosság, ahol a*

legmagasabb morál a falka harcában való önfeláldozás, s ahol még az ész is csak az ösztönélet izgatója, vagy az Akarat szolgája akar lenni: nem emberi, hanem állati kultúra…”

Amikor Ádám azt a feladatot kapja – ez is része az ember rendeltetésének – hogy a világot jelképező Édenkertet művelje és őrizze, akkor ebből kiolvashatjuk azt a küldetést, amit a „kultúra” fogalma tartalmaz.

Isten, áldd meg a magyart… és minden teremtményedet! Hiszen Te akartad, hogy a népek-nemzetek-kultúrák sokfélék legyenek, és azért küldted Egyszülött Fiadat a világba, hogy a nemzetek Megváltója legyen.

K. Dudás Mária